

תורה אור • פרשת מקץ • מאמר 13

כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי

כי אתה נרי ה'

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל
אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/13](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/13)

1 כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי. להבין הכפל ב"פ [ב' פעמים] הוי"ה הא' הוי"ה והב' והוי"ה בתוספת וי"ו.

"כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי". [יש] להבין את הכפילות של שם הוי"ה, המופיע פעמיים: בפעם הראשונה "הוי"ה", ובפעם השנייה "והוי"ה", בתוספת האות ו'.

הנה כתיב נר ה' נשמת אדם. פי' שנשמת אדם המלובשת בגוף הוא בחי' נר של שם הוי"ה. לפי שכל הארבעה אותיות דשם הוי"ה מרומזות בנר.

נאמר: "נר ה' נשמת אדם". פירוש הדבר הוא שנשמת האדם, המלובשת בגוף, היא בחינת נר של שם הוי"ה, משום שכל ארבע אותיות שם הוי"ה רמוזות בנר.

2 והיינו בארבעה דברים שבנר שהם השמן והפתילה וכי' גווי אור נהורא אוכמא הנאחז בפתילה ונהורא חירורא למעלה ממנה.

כלומר, ארבעת המרכיבים שבנר: השמן, הפתילה ושני גווי האור — נהורא אוכמא (האור הכהה), הנאחז בפתילה, ונהורא חירורא (האור הלבן), שמעליה.

ולכן הנשמה קרויה נר שיש בה ג"כ ד' בחינות הללו שמן ופתילה וכי' גווי אור המרומזות בד' אותיות הוי"ה.

לכן הנשמה נקראת נר, שכן גם בה יש ארבע בחינות אלה — שמן, פתילה ושני גווי אור — הרמוזות בארבע אותיות הוי"ה.

3 ולהבין ד' בחינות הללו בנשמה. וגם להבין ענין הנרות שהיו במקדש

[עלינו] להבין את ארבע הבחינות האלה בנשמה, וכן להבין את ענין הנרות שהיו במקדש.

שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] וכי לאורה הוא צריך כו'. אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל. וצ"ל למה הנרות דוקא עדות להשראת השכינה.

עליהם אמרו חז"ל: "וכי לאורה הוא צריך כו'"; "אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל". ויש להסביר מדוע דווקא הנרות הם עדות להשראת השכינה.

אך הענין הוא כי הנה אור המאיר הוא בשביל שנאחז האור בפתילה ומכלה אותה. אך הפתילה לבדה היתה כבה וכלה במהרה

אך ההסבר הוא כך: אור מאיר מפני שהאור נאחז בפתילה ומכלה אותה. אולם הפתילה לבדה הייתה כבה ונשרפת במהרה.

וגם לא היתה הארת האור טובה כ"כ [כל כך] רק ע"י השמן שהוא הגורם התחברות האור בפתילה. גם אורו לא היה מאיר היטב כל כך; [הדבר מתאפשר] רק בזכות השמן, שהוא הגורם לחיבור האור עם הפתילה.

4 והוא הגורם להיות האור טוב ובהיר שע"י השמן נעשה גוון נהורא חיורא. וע"י הפתילה גוונא אוכמא. וזה מה שגורם לאור להיות טוב ובהיר: באמצעות השמן נוצר גוון האור הלבן, ובאמצעות הפתילה — הגוון הכהה.

וככל המשל הזה כך הוא בהתלבשות הנשמה בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שאור הנאחז ונתלבש בנפש הבהמית הוא כמשל האור שנאחז בפתילה. כי הנה הנה"ב [הנפש הבהמית] נלקחה מבחי ק"נ [קליפת נוגה] וכלולה מע"ס [מעשר ספירות] דנוגה שכל ומדות.

וכשם שהוא במשל כולו, כך גם בהתלבשות הנשמה בגוף ובנפש הבהמית: האור הנתפס ומתלבש בנפש הבהמית דומה לאור שבמשל, הנתפס בפתילה. נפש הבהמית נלקחה מבחינת קליפת נוגה, והיא כלולה מעשר הספירות דנוגה — שכל ומדות (תכונות רגשיות).

כי זלעז"ז [זה לעומת זה] עשה. כמו שיש ע"ס [עשר ספירות] בנשמה היא נה"א [נפש האלקית] שהם בקדושה. כך יש עשר בחי' בנה"ב [בנפש הבהמית] שהן לגרמיה כו'. אשר שלט האדם באדם.

כי [ה'] "זלעז"ז עשה". כשם שיש עשר ספירות בנשמה, כלומר בנפש האלקית, והן בקדושה, כך יש עשר בחינות בנפש הבהמית, שהן לעצמן וכו'. "אשר שלט האדם באדם".

5 ולאם מלאם יאמץ. וע"ס [ועשר ספירות] דנה"א [דנפש האלקית] נאחזות ומתלבשות בע"ס [בעשר ספירות] דנה"ב [דנפש הבהמית] שהן לעומת זה. והכוונה הוא בכדי להפך נה"ב [נפש הבהמית] ולכלות אותה באור הנשמה.

"ולאם מלאם יאמץ". עשר הספירות של הנפש האלקית נאחזות ומתלבשות בעשר הספירות של הנפש הבהמית, שהן מקבילות להן. הכוונה היא להפוך את הנפש הבהמית ולכלות אותה באור הנשמה.

ולהיות אתכפייא ואתהפכא כו' דוגמת כליון הפתילה באור הנאחז בה. וכמו שהפתילה עצמה נהפכת לאור ואש. כך נה"ב [נפש הבהמית] עצמה היא אתהפכא כו':

[והכוונה היא] שתהיה אתכפייא (הכנעה) ואתהפכא (הפיכה) וכו', כמו כליון הפתילה באור הנאחז בה. וכשם שהפתילה עצמה נהפכת לאור ולאש, כך גם הנפש הבהמית עצמה עוברת אתהפכא וכו'.

6 אך להבין ענין זה כיצד תהיה התהפכות נה"ב [נפש הבהמית] החיונית להיות עולה במדרגה גדולה כ"כ [כל כך] להיות ממנה אור וגילוי אלקות.

אבל [עלינו] להבין זאת: כיצד יכולה הנפש הבהמית החיונית להתהפך, כך שתעלה למדרגה כה נעלית, עד שיבוא ממנה אור וגילוי אלקות?

הנה כתיב ארוממך אלקי המלך. ויש בזה ב' פירושים הא' ארוממך ממטלמ"ע [ממטה למעלה] והב' ארוממך היינו להיות המשכת הרוממות מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה].

כתוב "ארוממך אלקי המלך". יש לכך שני פירושים: הראשון, "ארוממך" — מלמטה למעלה; והשני, "ארוממך" פירושו שהרוממות נמשכת מלמעלה למטה.

7 וביאור הענין כי הנה פי' אלקי מלשון אלי הארץ שהוא לי [לשון] כח שזה אמר דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] בעבור כללות העולם

ביאור הענין: פירוש "אלקי" ("אלוקי", כלומר "אלי") נלמד מהביטוי "אלי הארץ", שמציין כוח. דוד המלך ע"ה אמר זאת ביחס לעולם כולו.

שהכח והחיות הנמשך בהם מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה הממכ"ע [הממלא כל עלמין] הוא בבחי' המלך שלהיותו מלך על כל העולם הם חיים וקיימים ונתהוו מאין ליש מבחי' זו דמלכותו ית'.

[כוונתו הייתה] שהכוח והחיות הנמשכים אליהם מאור אין סוף ברוך הוא, הממלא כל עלמין, הם מבחינת "המלך": מכיוון שהוא מלך על העולם כולו, הם חיים ומתקיימים, ונבראו מאין ליש מבחינת מלכותו יתברך.

8 ונודע שהמלוכה והממשלה שבמלך אינה רק בחי' הארה והתפשטות לזולתו ואינו נוגע למלך עצמו כמו שאר מעלות ומדות שבו שהוא חכם כו'.

ידוע שהמלוכה והממשלה שבמלך אינן אלא בחינה של הארה והתפשטות כלפי הזולת, ואינן נוגעות למלך עצמו, כפי שנוגעות בו מעלותיו ומידותיו האחרות — שהוא חכם וכו'.

וזהו מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים]. שהתהוות כל עולמים עליונים ותחתונים והכח והחיות המלוכש בהן ומהוה אותן נמשך מבחי' מדת מלכותך שהוא ענין מהות המלוכה והממשלה ולא ממהות המלך עצמו רק מבחי' מלכותו כו'.

זהו [פירוש] "מלכותך מכ"ע": התהוותם של כל העולמות העליונים והתחתונים, וכן הכוח והחיות המלוכשים בהם ומהווים אותם, נמשכים מבחינת מידת "מלכותך" (מלכות) — היינו, ממהות המלוכה והממשלה — ולא ממהותו של המלך עצמו, אלא מבחינת מלכותו בלבד וכו'.

9 והנה להיות התפשטות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בבחי' מלכותו ית' היו כמה צמצומים. וכמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו.

והנה, כדי שאור אין סוף, ברוך הוא, יתפשט בבחינת מלכותו יתברך, היו כמה צמצומים (צמצום והגבלה), כפי שנאמר: "להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו".

גבורותיו הן הן הצמצומים להיות כבוד הדר מלכותו. ואין זה אלא בחי' זיו להיות כבוד והדר. וכמאמר בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] בחי' שם בלבד.

"גבורותיו" הן הצמצומים עצמם, כדי שיהיה "כבוד הדר מלכותו". ואין זה אלא בחינת זיו (הארה), שנועד להיות כבוד והדר — כפי שנאמר: "בשכמל"ו"; זו בחינת שם בלבד.

ואי לזאת ארוממך שעייז יבא לקיום ואהבת את ה' אלקיך הוא אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש בכל לבבך בשני יצריך שעייז אתכפייא כו' שלא יהי [יהיה] חפץ ורצון אחר זולתו וכמ"ש מי לי בשמים וכו'.

ולכן "ארוממך": על ידי כך מגיעים לקיום "ואהבת את ה' אלקיך" — כלומר, את אור אין סוף, ברוך הוא, ממש — "בכל לבבך", בשני יצריך. על ידי כך יש אתכפייא (הכנעה) וכו', כך שאין לאדם חפץ ורצון מלבדו, כפי שנאמר: "מי לי בשמים וכו'".

וזהו ארוממך ממטה למעלה. (ועיי' [ועיינ] בזהר וארא דכ"ח סוף ע"ב) וגם ארוממך המשכת הרוממו' מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה].

זהו "ארוממך" מלמטה למעלה. (ראו זהר, וארא, סוף כח ע"ב.) ו"ארוממך" פירושו גם המשכת הרוממות מלמעלה למטה.

והענין כי הנה פעם אומרים יחיד חי העולמים מלך ופעם אומרים מלך יחיד חי העולמים.

והענין הוא שלפעמים אומרים "יחיד חי העולמים מלך", ולפעמים אומרים "מלך יחיד חי העולמים".

ופי' כי יחיד חי העולמים מלך היינו שהוא יחיד ומיוחד לבדו ית' וקדוש ומובדל כו'.

פירוש "יחיד חי העולמים מלך" הוא שהוא יחיד ומיוחד, לבדו יתברך, קדוש ומובדל וכו'.

10 וחי העולמים הוא עיי' כמה צמצומים להיות בבחינת מלך לעולם שעייז ארוממך מלמעלה למטה כו'

ו"חי העולמים" מתהווה באמצעות כמה צמצומים, כדי שהי' יהיה בבחינת מלך על העולם; ועל ידי כך "ארוממך" מלמעלה למטה וכו'.

ומלך יחיד חי העולמים היינו שלהיות חי העולמים הוא מתצמצם בבחי' מלך ובחינת מלך זה הגם שהוא בחי' אחרונה לגבי א"ס ב"ה עצמו מ"מ הוא בבחי' יחיד ומיוחד קדוש ומובדל כו' לגבי התהוות עלמין

ו"מלך יחיד חי העולמים" פירושו שכדי להיות "חי העולמים", ה' מצמצם את עצמו לבחינת מלך; ובחינת מלך זו, אף שהיא הבחינה האחרונה ביחס לאין סוף עצמו, ברוך הוא, מכל מקום היא בבחינת "יחיד ומיוחד קדוש ומובדל" וכו' ביחס להתהוות העולמות.

ואי לזאת נמשך בחינת מלכותו לבחי' יחיד חי העולמים להיות התלבשות מלך יחיד קדוש ומובדל כו' בבחינת עלמין והיינו בעוה"ז הגשמי דוקא כי נעוץ תחלתן בסופן דייקא.

ולכן נמשכת בחינת מלכותו לבחינת "יחיד חי העולמים", כדי שהמלך, יחיד, קדוש ומובדל וכו', יתלבש בבחינת העולמות — כלומר, דווקא בעולם הזה הגשמי, שכן "נעוץ תחלתן בסופן" דווקא.

11 וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו' היום לעשותם כי הוא המשכת אור א"ס ב"ה ממש מצוך מלשון התקשרות

זו [המשמעות של] "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום" וכו', "היום לעשותם": שכן זו המשכה של אור אין סוף ברוך הוא עצמו — "מצוך" במובן של התקשרות.

בבחי' היום לעשותם דוקא שהוא בעולם הזה עולם המעשה ולא בעולמות עליונים שהם ע"י השתלשלות בירידת סתר המדרגות מעילה לעלול כו' ורחוקים מאור א"ס ב"ה ממש.

[הדבר מתרחש] דווקא בבחינת "היום לעשותם", כלומר בעולם הזה, עולם העשייה, ולא בעולמות העליונים, שנוצרים באמצעות השתלשלות, בירידה דרך מדרגות נסתרות מעילה לעלול וכו', והם רחוקים מאור אין סוף ברוך הוא עצמו.

משא"כ בסוף מעשה מתגלה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש שלא כדרך ירידת והשתלשלות העולמות אלא כמשל האור הנאחז בפתילה שקודם שנאחז בפתילה אינו עולה בשם אור כלל.

אבל בסוף המעשה מתגלה אור אין סוף ברוך הוא עצמו, שלא בדרך ירידה והשתלשלות של העולמות, אלא בדומה לאור הנאחז בפתילה: לפני שהוא נאחז בפתילה, אין הוא נחשב אור כלל.

12 ועיי' התאחזותו בדבר גשמי נתהווה גילוי אור. אך אור זה צריך להמשיך על ידי עבודת האדם ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח. אם ישים אליו לבו ורוחו ונשמתו אליו יאסוף.

כאשר הלהבה נאחזת בדבר גשמי, מתגלה אור. אך את האור הזה יש להמשיך באמצעות עבודת האדם, ו"רוח אייתי רוח ואמשיך רוח". "אם ישים אליו לבו ורוחו ונשמתו אליו יאסוף".

13 וזהו ענין הדלקת הנרות להדליק ולהמשיך האור שיהא נאחז בפתילה. וזהו קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת.

זהו ענין הדלקת הנרות: להדליק ולהמשיך את האור, כך שייאחז בפתילה. וזהו [פירושו של] "קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת".

דהיינו להיות אמת ה' לעולם. ואמתות ה' הוא שמעלה ומטה שוים לפניו ית' כחשיכ' [כחשיכה] כאורה כלומר, שתהיה "אמת ה'" בעולם (לעולם). האמת של הוי"ה היא שהעליונים והתחתונים שווים לפניו, יתברך — "כחשיכ' כאורה".

וסדר ההשתלשלות הוא רק בערכנו ובערך כל העולמות הברואים מאין ליש שלא יבטלו במציאות ונק' כדמותנו דמות כבוד ה'. אבל בצלמנו בצלם אלקים היינו אמתות יחודו יתברך בעליונים ובתחתונים בשוה.

סדר ההשתלשלות הוא רק ביחס אלינו וביחס לכל העולמות שנבראו מאין ליש, כדי שלא יבטלו במציאות; וזה נקרא "כדמותנו", "דמות כבוד ה'". אבל "בצלמנו", "בצלם אלקים", פירושו אמיתת אחדותו, יתברך, בעולמות העליונים והתחתונים בשוה.

14 וכיצד נמשך אמת ה' לעולם אמר הכתוב כי גבר עלינו חסדו. מחמת תגבורת חסד ואור עליון יותר מערך השתלשלות.

וכיצד נמשכת "אמת ה' לעולם" אל העולם? הכתוב אומר: "כי גבר עלינו חסדו" — בזכות התגבורת של חסד ואור עליונים, למעלה מן המידה של השתלשלות (סדר ירידת העולמות).

והיינו עיי' נה"ב [נפש הבהמית] כד אתהפכא ואתכפייא כי נה"ב [נפש הבהמית] הגם שלמטה בעוה"ז היא במדרגה שפלה מ"מ שרשה ומקורה העליון היא הגבה למעלה במאד

הדבר נעשה באמצעות הנפש הבהמית, כאשר היא מתהפכת ונכנעת — אתהפכא ואתכפייא. אף שהנפש הבהמית נמצאת למטה, בעולם הזה, במדרגה נמוכה, שורשה ומקורה העליון גבוהים מאוד.

שהיא מבחי' לפני מלך מלך. וכמ"ש במ"א מענין המאכל שעליו יחיה האדם מפני ששרשו ממקום גבוה כו'.

שורשה הוא בבחינת "לפני מלך מלך", כמבואר במקום אחר בעניין המאכל שהאדם חי ממנו: שורשו של המאכל הוא ממקום גבוה וכו'.

ולכך ע"י התהפכות נה"ב [נפש הבהמית] בהתגברות הטוב על הרע מעורר כך למעלה בשרשה תגבורת אור וחסד עליון להיות גילוי אמת ה' לעולם אמתות ה' ממש.

לכן, כאשר הנפש הבהמית מתהפכת והטוב מתגבר על הרע, הדבר מעורר באופן מקביל למעלה, בשורשה, התגברות של אור וחסד עליונים, כדי שתתגלה בעולם "אמת ה' לעולם" — אמיתת הוי' ממש.

(והוא בחי' חסד עליון הממתיק הגבורות. פי' דהרי מבואר לעיל שכדי להיות התפשטות האור בבחי' מלי' הוא ע"י גבורות וצמצומים כמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו כו'.

(זוהי בחינת חסד עליון הממתיק את הגבורות. כלומר, כפי שהוסבר לעיל, התפשטות האור בבחינת מלכות נעשית באמצעות גבורות וצמצומים, ככתוב: "להודיע לבני האדם גבורותיו" וכו'.

אבל בחי' כי אתה נרי הוי' הוא בחי' כי גבר עלינו חסדו להיות תוספת אור בלי צמצומים כו'. ונק' בחי' מיתוק זה יחוד קובה"ו [קודשא בריך הוא ושכינתיה] כמ"ש בתניא פמ"א [פרק מ"א / פרשה מ"א] בהג"ה [בהגהה])

אבל הבחינה של "כי אתה נרי הוי'" היא הבחינה של "כי גבר עלינו חסדו", שמביאה לתוספת אור ללא צמצומים וכו'. מיתוק זה נקרא יחוד הקב"ה ושכינתו, כמבואר בתניא, פרק מ"א, בהגהה.)

אך הנה כמו במשל אור הנר הנ"ל שע"י כליון הפתילה לבדה אינה מאיר כ"כ [כל כך] כ"א ע"י השמן.

אולם, כמו במשל אור הנר שהוזכר לעיל, שרפת הפתילה לבדה אינה מאירה היטב; האור מיטיב להאיר רק באמצעות השמן.

כך צ"ל בחי' שמן בעבודת האדם בהתלבשות הנשמה בגוף. והוא ענין שמן משחת קדש ורומז על התורה

כך גם בעבודת האדם, כשהנשמה מתלבשת בגוף, דרושה בחינת שמן. זהו "שמן משחת קדש", והוא רומז לתורה.

כי קדש הוא בבחי' חכמה ואורייתא מחכמה נפקת והשמן היא פנימיות החיות שבכל הדברים שמוציאים מהן השמן.

כי "קדש" הוא בחינת חכמה, ו"אורייתא מחכמה נפקת". השמן הוא פנימיות החיות שבכל הדברים שמפיקים מהם שמן.

15 ולכן בכל הדברים יש שמן ואפי' [ואפילו] באבנים כי כולם בחכמה עשית ויש בכולם פנימיות החיות בבחי' שמן.

לכן יש שמן בכל הדברים, אפילו באבנים, שכן "כי כולם בחכמה עשית", ובכולם יש פנימיות של חיות, בבחינת שמן.

והשמן הנמשך מקדש שהיא ח"ע [חכמה עילאה] היא ג"כ המתלבשת אפי' [אפילו] בדברים גשמיים כמו זרעים מועד כו'.

והשמן הנמשך מ"קדש", שהיא חכמה עילאה, הוא גם הדבר שמתלבש אפילו בעניינים גשמיים, כגון זרעים [ו] מועד וכו'.

16 ושמן זה הוא הגורם הארה רבה להיות האור טוב להאיר. והיינו להיות גלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בנפש האדם בגלוי ממש כאלו רואה כו'

שמן זה הוא שמביא הארה גדולה, כך שהאור מאיר היטב. כלומר, שתהיה בנפש האדם התגלות ממשית של אור אין סוף, ברוך הוא, עד כדי כך שנדמה לו שהוא רואה, וכן הלאה.

ולא בדמיונות הנולדים מן המחשבה לבדה שהן חולפות ועוברות ואינן קבועות בנפש באמת לאמתו רק שיהא הגלוי בלב באמת לאמתו קבוע ותקוע בחיזוק כיתד שלא תמוט להיות נגדו תמיד

לא מדובר בדמיונות שנולדים מן המחשבה לבדה, שחולפים ונעלמים ואינם קבועים בנפש באמת לאמתו; אלא שהתגלות תהיה בלב, באמת לאמתו, קבועה ונטועה היטב כמו יתד שאינה זזה, כך שתהיה לנגדו תמיד.

וגלוי זה הוא להיות יראת ה' על פניו יראה עלאה בבחי' בטול ממש הנרמזת באות יו"ד של שם הוי' כנודע כי שם הוי' הוא דחילו ורחימו רחימו ודחילו.

ההתגלות הזאת מביאה לכך ש"יראת ה' על פניו" — יראה עלאה (yirah ila'ah; יראה עליונה), בבחינת ביטול ממש — תהיה על פניו. היא נרמזת באות יו"ד של שם הוי'. שהרי, כידוע, שם הוי' הוא דחילו ורחימו (dechilu urechimu; יראה ואהבה), רחימו ודחילו (rechimu udechilu; אהבה ויראה).

נמצא שאות יו"ד הרומזת לחכמה הוא בחי' דחילו שהיא בחי' יראה עלאה אם אין חכמה אין יראה. לכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מה להלן באימה וביראה אף כאן כו'.

נמצא שאות יו"ד, הרומזת לחכמה, היא בחינת דחילו, שהיא בחינת יראה עלאה, שהרי "אם אין חכמה אין יראה". לכן אמרו חז"ל: "מה להלן באימה וביראה אף כאן כו".

17 והיינו מפני התלבשות ח"ע [חכמה עילאה] ששם שורה ומתגלה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש בבחי' בטול אפי' [אפילו] בדברים גשמיים הנאמרים בתורה אשר לפנינו.

הסיבה לכך היא התלבשות חכמה עילאה, שבה שורה ומתגלה ממש אור אין סוף ברוך הוא, במצב של ביטול, אפילו בעניינים גשמיים שהתורה שלפנינו עוסקת בהם.

והלכה זו היא דבר ה' ממש. וכן האדם כשעוסק בתורה דבר ה' ממש ורוח פיו מדבר בו.

והלכה זו היא ממש דבר ה'. כך גם, כשהאדם עוסק בתורה, [הרי זה] ממש דבר ה', ורוח פיו מדברת בו.

18 וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפ"ך ועז"נ [ועל זה נאמר] ודברת במ להיות המשכי חכמה ויראה עילאה במ בד"ת [בדברי תורה].

כמו שכתוב, "ודברי אשר שמתי בפ"ך"; ועל כך נאמר, "ודברת במ", כדי להמשיך בהם חכמה ויראה עילאה — בדברי התורה.

ומזה נמשך תפלת י"ח בלחש ובחשאי בחי' שמן שהוא בחי' בטול. וע"ז רומזים כריעות והשתחוואות שבתפלה שהם המשכות הבטול.

מכאן נמשכת תפילת שמונה עשרה [הנאמרת] בלחש ובחשאי — בחינת שמן, שהיא בחינת ביטול. לכך רומזות הכריעות וההשתחויות שבתפילה, שהן המשכות של ביטול.

19 ולכן כתיב בעמדם תרפינה כנפיהם בבחי' לחש וחשאי. ויראה הנרמזת בה"א [באות ה"א] אחרונה של שם הוי' היא יראה תתאה שלא למרוד בממה"מ [במלך מלכי המלכים] הקב"ה ולא למרות עיני כבודו. והוא בחי' הפתילה ששולט בה אור האש להפך ולכלות אותה.

לכן נאמר "בעמדם תרפינה כנפיהם" — בחינת לחש וחשאי. והיראה הנרמזת באות ה"א האחרונה של שם הוי' היא יראה תתאה (יראה תחתונה): שלא למרוד במלך מלכי המלכים, הקב"ה, ולא למרות עיני כבודו. זוהי בחינת הפתילה, שאור האש שולט בה, הופך אותה ומכלה אותה.

20 ובי גווי אור הם כ"פ [בי פעמים] רחימו שבשם הוי' כי ואהבת בגימט' [בגימטריא] כ"פ [בי פעמים] אור היינו האהבה הרמוזה בה' ראשונה של הוי' היא בחי' אה"ר [אהבה רבה] הבאה מלמעלה אהבה בתענוגים שהיא בחי' מתנה כו'.

שני גווי האור הם שתי [ההופעות של] אהבה (רחימו) בשם הוי', שהרי "ואהבת" עולה בגימטריה פעמיים "אור". כלומר, האהבה המרומזת בה' הראשונה של הוי' היא בחינת אהבה רבה הבאה מלמעלה, "אהבה בתענוגים", שהיא בחינת מתנה וכו'.

והיא בחי' נהורא חיוורא ואהבה הרמוזה בוי"ו של שם הוי' היא האהבה הנולדה בנפש המשכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה והיא בחי' נהורא אוכמא הקרובה אל הפתילה ומתאחזת בה: זוהי בחינת נהורא חיוורא (אור לבן). והאהבה המרומזת בו' של שם הוי' היא האהבה שנולדת בנפש המשכלת ומתבוננת בגדולתו של אין סוף, ברוך הוא; היא בחינת נהורא אוכמא (אור כהה), הקרובה לפתילה ונאחזת בה.

21 וזהו כי אתה נרי הוי' שבחי' הוי' היא בבחי' נר בשמן ופתילה. ובי גווי אור הרמוזות בד' אותיות של הוי' נעשה נרי שמתלבש בנר הוי' נשמת אדם כנ"ל:

זהו [פירוש] "כי אתה נרי הוי'": בחינת הוי' היא בבחינת נר, עם שמן ופתילה ושני גווי אור, הרמוזים בארבע אותיות הוי'; היא נעשית "נרי" כשהיא מתלבשת ב"נר הוי' נשמת אדם", כמבואר לעיל.

22 והוי"ה יגיה חשכי. והוי' בתוספת וי"ו רומזת על בחי' הוי' ביותר עליונה. וכמ"ש הוי"ה הוי"ה אל רחום וחנון כו'.

"והוי' יגיה חשכי". הצירוף "והוי'", עם תוספת וי', מרמז על בחינה נעלית עוד יותר של הוי', כפי שנאמר: "הוי' הוי' אל רחום וחנון" וכו'.

ופסיק טעמא בגווייהו שיש ב' בחי' הוי'. והענין כי פעם כתיב הוי' רחום וחנון ופעם כתיב חנון ורחום הוי'.

וסימן הטעם המפסיק (פסיק) מפריד ביניהם, שכן יש שתי בחינות של הוי'. העניין הוא שבמקום אחד כתוב "הוי' רחום וחנון", ובמקום אחר כתוב "חנון ורחום הוי'".

23 ופיי הוי" רחום וחנן שכדי להיות התגלות מדות רחום וחנן מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה דלאו מכל אלין

מדות איהו כלל. הוצרך להיות בחי" הוי" שהוא צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות.

פירוש "הוי" רחום וחנן" הוא שכדי שמדות רחום וחנן יתגלו מאור אין סוף ברוך הוא — שעליו נאמר "דלאו מכל אלין מדות איהו כלל" — היה צורך בבחינת הוי", שהיא צמצום והתפשטות, המשכה והתפשטות.

אך פיי חנן ורחום הוי" היינו שמבחי" חנן ורחום דהיינו מפני כי חפץ חסד הוא נמשך בחי" הוי" שהוא צמצום והתפשטות כו' שבסדר ההשתלשלות

אולם פירוש "חנן ורחום הוי" הוא שמבחינת "חנן ורחום", כלומר משום ש"חפץ חסד הוא", נמשכת בחינת הוי", שהיא צמצום והתפשטות וכו', שבסדר ההשתלשלות.

משא"כ הוי" שקודם רחום וחנן היא ההוי" שלמעלה מגדר ההשתלשלות.

לעומת זאת, הוי" שקודם ל"רחום וחנן" היא בחינת הוי" שלמעלה מגבולות ההשתלשלות.

ושם נעשה ג"כ בחי" הוי" שהוא צמצום והתפשטות [והתפשטות] כו' כדי להמשיך מדת רחום וחנן בהוי" שבסדר ההשתלשלות.

גם שם נוצרת בחינת הוי", שהיא צמצום והתפשטות וכו', כדי להמשיך את מדת רחום וחנן אל הוי" שבסדר ההשתלשלות.

(ועמ"ש ע"פ ואתחנן אל הוי" וע"פ וירא ישראל את ה' הגדולה כו' מענין ב' שמות הוי'):

(עיינו גם במה שנתבאר על הפסוק "ואתחנן אל הוי" ועל הפסוק "וירא ישראל את ה' הגדולה" וכו', בענין שני שמות הוי').

24 והנה בדורות הראשונים כמו בנביאים ושופטים מצינו דור שכולו זכאי או כולו חייב. ומי שהיה זכאי

הי' [היה] זכאי במדרגת צדיק גדול או נביא ומי שהיה חייב היה רשע גמור ועיי"ז לא היו ממוצעים.

והנה, בדורות הראשונים, כמו [בתקופת] הנביאים והשופטים, אנו מוצאים דור שכולו זכאי או שכולו חייב. מי שהיה זכאי היה במדרגה של צדיק גדול או נביא, ומי שהיה חייב היה רשע גמור; ולכן לא היו אנשים ממוצעים.

אך דורות האחרונים דור אחר דור אין בהם רשעים כ"כ [כל כך] ולא צדיקים כ"כ [כל כך] טובים.

אבל בדורות האחרונים, דור אחר דור, אין בהם רשעים כל כך, וגם לא צדיקים טובים כל כך.

25 והענין שבדורות הראשוניי [הראשונים] היו נשמות עליונות ממדרגות גבוהות ומצד נשמתם בעצמם היו יכולים לשלוט על הרע שבנפשם ומיד כשיתכונן בגדולת א"ס ב"ה יגיע אליו היראה כו' רק רשע גמור שמגביר הרע שבנפשו בשאט נפש.

ההסבר הוא שבדורות הראשונים היו נשמות נעלות, ממדרגות גבוהות, ובזכות נשמתם עצמה יכלו לשלוט ברע שבנפשם. מיד כשהתכונן אדם בגדולתו של אין סוף ברוך הוא, התעוררה בו יראה וכו' — מלבד אדם רשע גמור, שמחזק את הרע שבנפשו בשאט נפש.

אבל דורות האחרונים עיקבא דמשיחא בחי עקביים אין כח בנשמתם עצמם לשלוט על הרע וצריך יגיעה רבה יגיעת נפש ויגיעת בשר.

אבל בדורות האחרונים — "עיקבא דמשיחא" [עקביו של משיח], בחינת העקביים — אין בנשמות עצמן כוח לשלוט ברע, והן זקוקות לעמל רב: עמל הנפש ועמל הבשר.

26 וזהו והוי"ה יגיה חשכי היינו בחי חשך שבדורות אחרונים. כי דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] אמר זה בעד כללות ישראל שיש בהם בחי חשך בדורות אחרונים עיקבא דמשיחא

זהו [פירוש] "והוי"ה יגיה חשכי": בחינת החושך שבדורות המאוחרים. דוד המלך ע"ה אמר זאת בשם כלל ישראל, שיש בהם בחינת חושך בדורות המאוחרים, עיקבא דמשיחא [עקבות המשיח].

שאין אתה נרי הוי"ה כלומר שאין נר הוי"ה נשמת אדם מ"מ והוי"ה היא בחי הוי"ה עליונה שלמעלה מההשתלשלות יגיה חשכי ולמענו למענו יעשה כי חפץ חסד הוא באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]:

[אז] אין "אתה נרי הוי"ה"; כלומר, אין "נר הוי"ה נשמת אדם". ואף על פי כן, "והוי"ה" — כלומר, בחינת הוי"ה העליונה, שלמעלה מההשתלשלות — "יגיה חשכי", ו"למענו למענו יעשה", כי "חפץ חסד הוא", באמצעות אתערותא דלעילא בלי אתערותא דלתתא.

27 וזהו ענין נס דחנוכה שנכנסו יונים להיכל. היכל הוא בחי מחי ה"י כ"ל בגימטריא נש"ב [נ' שערי בינה].

זהו ענינו של נס חנוכה, כאשר נכנסו היוונים להיכל. ההיכל הוא בחינת המוח: [אותיותיו הן] ה"י [ו] כ"ל, שערין בגימטריה חמישים שערי בינה.

והיונים הנ"ל הם בחי' חכמה דקליפה חכמות חיצוניות כמו פילסופיא. שבזמן ההוא היו פילסופים המכחישיי [המכחישים] בנבואה.

היונים האמורים הם בחינת חכמה של קליפה: חכמות חיצוניות, כגון פילוסופיה. כי בזמן ההוא היו פילוסופים שכפרו בנבואה.

28 ולכן טמאו כל השמנים של בחי' חכמה שבקדושה שרצו להשכיחם תורתך כו' ונעשה נס ע"י פך של שמן שהי' [שהיה] מונח בחותמו של כה"ג [כהן גדול] דיקנא דכהנא רבא חסד עליון בהעלות אהרן את הנרות אהרן שושבינא דמטרוניתא

לכן טמאו את כל השמנים, [את השמנים] של בחינת החכמה שבקדושה, שכן ביקשו "להשכיחם תורתך" וכו'. והנס נעשה באמצעות פך שמן שהיה מונח בחותמו של הכהן הגדול — "דיקנא דכהנא רבא", חסד עליון; "בהעלות אהרן את הנרות" — אהרן, "שושבינא דמטרוניתא".

שהיא אהבה הבאה מלמעלה באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] וממנו הדליקו כל החי' ימים שהם המחשבה וז' המדות שתהיינה מאירות באור האהבה הבאה מלמעלה בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] והיא מבחי' וי"ו בתוספת וי"ו העליונה שלמעלה מעלה מן ההשתלשלות:

זוהי אהבה הבאה מלמעלה, מכוח אתערותא דלעילא. ממנה הדליקו בכל שמונת הימים, שהם המחשבה ושבע המדות, כדי שיאירו באור האהבה הבאה מלמעלה, בלי אתערותא דלתתא. והיא מבחינת וי"ו, בתוספת הוי"ו העליונה, [מדרגה] שלמעלה מעלה מן ההשתלשלות.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/> ואת [likuteitorah.com](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com) בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha](https://www.likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיום חגיגי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com)

מתוך [/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/13/](https://www.likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/13/)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק